

INSTRUKCJA O STAŁEJ FORMACJI PREZBITERÓW

1. Św. Jan Paweł II w posynodalnej adhortacji *Pastores dabo vobis* wyraził się jednoznacznie o konieczności permanentnej formacji dla księży w następujących słowach: „Stała formacja kapłanów, zarówno diecezjalnych, jak i zakonnych, jest naturalną i absolutnie niezbędną kontynuacją procesu kształtowania osobowości kapłańskiej [...]” (PDV 71). „Kapłańska duchowość wymaga oddychania w klimacie bliskości Pana Jezusa, przyjaźni i osobistego spotkania, «współdziału» w posłannictwie sługi, miłości i oddania Jego Osobie w «osobie» Kościoła jako Ciała i Oblubienicy Chrystusa” (KPP 13). Dlatego formacja stała jest „prawem – zadaniem prezbitera, a jej zlecenie jest prawem – zadaniem Kościoła” (DPŻK 90; por. KPK, kan. 279).

2. Formacja stała kapłanów Diecezji Płockiej odbywa się w następujących grupach: neoprezbiterzy; prezbiterzy mający za sobą 2-4 lata posługi kapłańskiej; wikariusze po 4 roku kapłaństwa; księża proboszczowie i administratorzy parafii oraz rektorzy kościołów i sanktuariów; księża pracujący w centralnych instytucjach diecezjalnych; księża chorzy, renciści i emeryci.

Neoprezbiterzy

3. Pierwszy cykl formacji określany jest jako rok duszpasterski i obejmuje prezbiterów bezpośrednio po święceniach.

4. Celem tego roku jest stopniowe osiąganie „harmonijnej dojrzałości ludzkiej i specyficznie kapłańskiej” (DPŻK 100). Chodzi w nim o właściwe przejście neoprezbiterów od etapu życia seminaryjnego do etapu sprawowania posługi duszpasterskiej.

5. Niezastąpioną rolę w osiąganiu integracji ludzkiej i kapłańskiej przez neoprezbitera odgrywa proboszcz pierwszej parafii, do której ten zostanie posłany. Jest on dla niego poniekąd „ojcem”, wprowadzającym w posługę miłości pasterskiej. „Byłoby wskazane, aby Biskup skierował nowowyświęconych do współbraci, dających przykład życia i gorliwości duszpasterskiej” (DPŻK 100). Z tej racji wybór placówek parafialnych, do których Biskup posyła neoprezbiterów, winien być konsultowany z delegatem Biskupa Płockiego ds. stałej formacji duchowieństwa oraz z rektorem Wyższego Seminarium Duchownego.

6. Obowiązkiem proboszcza jest wprowadzenie neoprezbitera we wspólnotę prezbiterium danego dekanatu, w której winien on znaleźć wsparcie i serdeczne przyjęcie. Środkami do realizacji tego celu powinny być: wizyta złożona przez proboszcza i neoprezbitera każdemu proboszczowi dekanatu, wspólne wyjazdy na imieniny współbraci, inne odwiedziny, uczestniczenie w jubileuszach i uroczystościach kapłańskich.

7. Relacja Biskupa z neoprezbiterem, która została zapoczątkowana w seminarium, powinna przekształcić się „w prawdziwą więź syna z ojcem” (DPKŻ 82). Między innymi dlatego neoprezbiter, podobnie jak inni wikariusze, w ciągu trzech miesięcy od objęcia nowej placówki duszpasterskiej obowiązany jest złożyć wizytę Biskupowi Płockiemu (XLII SP 217).

8. W roku duszpasterskim należy czuwać, aby neoprezbiterzy nie byli stawiani w wyjątkowo trudnych bądź delikatnych sytuacjach oraz unikać powierzania im zadań, których podjęcie oddalałoby ich od współbraci (DPŻK 100). Zaleca się tworzenie grup kapłańskich, które systematycznie spotykałyby się, niosąc wsparcie duchowe, braterskie i duszpasterskie.

9. W ramach wsparcia duchowego i duszpasterskiego delegat Biskupa Płockiego albo diecezjalny ojciec duchowny ma obowiązek odwiedzić neoprezbiterów i odbyć rozmowę zarówno z proboszczem, jak i z neoprezbiterem.

10. Spotkania formacyjne neoprezbiterów odbywają się 6 razy w roku szkolnym, we wtorki i środy (wyłączone są: grudzień, styczeń, luty i marzec). W programie spotkań należy uwzględnić: Eucharystię, sakrament pokuty i pojednania, adorację Najświętszego Sakramentu, Liturgię Godzin, konferencję diecezjalnego ojca duchownego, dwa lub trzy półtoragodzinne spotkania tematyczne. Na zakończenie roku formacyjnego cały rocznik uczestniczy w rekolekcjach, zorganizowanych przez diecezjalnego ojca duchownego.

11. Do cyklu formacyjnego należy włączyć wychowawcę seminaryjnego danego kursu.

12. Zaliczenie roku formacyjnego odbywa się na podstawie uczestnictwa w spotkaniach.

Prezbiterzy od 2 do 4 lat posługi

13. Celem formacyjnym tej grupy jest ugruntowanie młodych prezbiterów w ich tożsamości kapłańskiej i udzielenie wsparcia, szczególnie intelektualnego, w realizacji wielorakich posług duszpasterskich.

14. Księża tej grupy uczą się nabywać sprawność rozeznawania – w świetle nauczania Kościoła i osiągnięć różnorodnych dziedzin wiedzy – znaków czasu oraz dawania adekwatnej na nie odpowiedzi.

15. Odbywają oni formację głównie w ramach licencjackich studiów specjalistycznych w Soborowym Studium Teologiczno-Pastoralnym Diecezji Płockiej. W związku z tym za ich formację intelektualną odpowiedzialny jest dyrektor Studium, za formację duchową zaś diecezjalny ojciec duchowny.

16. Każdy rok formacyjny dla tej grupy rozpoczyna się zorganizowanym przez ojca duchownego i dyrektora Studium dniem skupienia. Obecność w dniu skupienia jest obowiązkowa.

17. Przed rozpoczęciem każdorazowych zajęć dydaktyczno-warsztatowych ojciec duchowny wraz z dyrektorem organizują nabożeństwa, na które składają się: modlitwa Liturgią Godzin, konferencja ojca duchownego, adoracja Najświętszego Sakramentu, sakrament pokuty i pojednania. Ojciec duchowny i dyrektor troszczą się również o liturgiczne zakończenie roku formacyjnego, w którego programie winna znaleźć się wspólna Eucharystia pod przewodnictwem Biskupa bądź wydelegowanego przez niego kapłana.

Wikariusze po 4 roku kapłaństwa

18. Celem tego cyklu formacji jest ożywienie motywacji posługi kapłańskiej oraz utrwalenie postaw, które znajdują swój wyraz w umiejętności podejmowania odpowiedzialnych zadań z odnowionym zapałem czy to w parafii, czy w Kościele diecezjalnym.

19. Prezbiterzy tej grupy zobowiązani są do aktywnego udziału w dwóch obowiązkowych spotkaniach formacyjnych w ciągu roku. Każde spotkanie składa się z części konferencyjnej i części modlitewnej. W części konferencyjnej przewiduje się konferencję o tematyce duchowej, pastoralnej lub moralnoteologicznej. Na część modlitewną składa się: adoracja Najświętszego Sakramentu, sakrament pokuty i pojednania oraz błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem. Za zorganizowanie tych spotkań odpowiedzialny jest diecezjalny ojciec duchowny.

20. W tym cyklu formacyjnym każdy z prezbiterów obowiązany jest do odbycia dwusemestralnego kursu proboszczowskiego, za zorganizowanie którego odpowiedzialny jest dyrektor Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego. W kursie uczestniczą księża od 12 do 15 roku po święceniach. Na zakończenie składają oni przewidziany przez Biskupa Płockiego egzamin i otrzymują dyplom ukończenia kursu.

21. W programie kursu należy uwzględnić następujące tematy: parafia jako wspólnota wspólnot; formy i metody nowej ewangelizacji; organizacja i administracja parafią w zakresie ogólnym i szczegółowym; życie liturgiczne w parafii; ojcostwo duchowe proboszcza; umiejętność zarządzania parafią w aspekcie prawa świeckiego; administracja dobrami doczesnymi; troska o zabytkowe obiekty; inne zagadnienia z zakresu katolickiej nauki społecznej, teologii moralnej, teologii pastoralnej, teologii duchowości, pedagogiki i psychologii.

22. Program kursu zatwierdza Biskup Płocki.

Księża proboszczowie i administratorzy parafii oraz rektorzy kościołów i sanktuariów

23. Ponieważ ta grupa formacyjna obejmuje prezbiterów, którym Biskup Płocki powierzył pieczęć i odpowiedzialność za konkretną wspólnotę wiernych w Diecezji, to celem formacji jest pogłębianie świadomości bycia pasterzem i ojcem.

24. Za formację proboszczów i administratorów parafii oraz rektorów kościołów i sanktuariów są bezpośrednio odpowiedzialni dziekani i ojcowie duchowni poszczególnych dekanatów, których wspomagają delegat Biskupa Płockiego i diecezjalny ojciec duchowny. W obliczu odpowiedzialności za zbawienie powierzonych wiernych prezbiterzy tej grupy winni troszczyć się o: poznawanie nauki Kościoła, dostrzeganie wyzwań oraz zagrożeń we wspólnocie i właściwej na nie reakcji, wychodzenie do wiernych ze słowami i czynami miłości (por. PDV 77).

25. Należy przykładając dużą wagę do obchodzenia jubileuszy 25-lecia, 50-lecia i 60-lecia posługi kapłańskiej księży dekanatu. Troska o godne wspólnotowe przeżywanie tych uroczystości spoczywa na dziekanie i dekanalnym ojcu duchownym.

26. Zachęca się usilnie proboszczów i administratorów parafii oraz rektorów kościołów i sanktuariów do uczestniczenia w diecezjalnych i pozadiecezjalnych sympozjach, wykładach dla duchowieństwa, kursach pogłębiających wiedzę i praktykę duszpasterską, np.: w szkole dla spowiedników, kursach *lectio divina* i kursach nowej ewangelizacji oraz w konferencjach ascetycznych, katechetycznych i pastoralnych.

Księża pracujący w instytucjach diecezjalnych

27. Celem formacji tej grupy jest uświadamianie odpowiedzialności, wynikającej z piastowanego urzędu, pełnienie go w postawie służby oraz przeżywanie szczególnej łączności z Biskupem Płockim w posłudze dla Diecezji.

28. Prezbiterzy tej grupy wraz z księżmi dekanatów płockich zobowiązani są do udziału w dwóch spotkaniach formacyjnych, organizowanych co roku w Wyższym Seminarium Duchownym. Spotkania te powinny być osobistymi dniami skupienia dla każdego księdza. Spotkania składają się z części modlitewnej oraz wykładu, po którym następuje dialog kapłański.

29. Księża pracujących w Wyższym Seminarium Duchownym oraz w urzędach centralnych zachęca się do uczestniczenia w dniach skupienia, odbywających się w Adwencie i Wielkim Poście. Za ich zorganizowanie odpowiedzialni są rektor i kanclerz Kurii.

30. Księża tej grupy są zobowiązani do udziału w uroczystych celebracjach, konferencjach i sympozjach oraz sesjach, organizowanych przez Wyższe Seminarium Duchowne. Usilnie zachęca się ich także do podejmowania, w miarę możliwości, bezpośredniej pracy duszpasterskiej.

Księża chorzy, renciści i emeryci

31. Mimo, że księża tej grupy ze względu na wiek, choroby lub inne poważne przeszkody nie mogą być w pełni aktywni duszpastersko, są wezwani do odkrywania prawdy, że „mają jeszcze do spełnienia w prezbiterium istotną rolę” (PDV 77). Istotnym rysem tego etapu formacji jest pogłębianie kontemplacyjnego wymiaru życia kapłańskiego.

32. Kapłani starsi, ze względu na swoje doświadczenie i mądrość życiową, są często wytrawnymi spowiednikami i kierownikami duchowymi, zarówno dla księży, jak i dla osób świeckich. „W sposób szczególny będą mogli podzielić się z innymi własnymi doświadczeniami, ofiarować zachętę, otwartość, wysłuchanie i pogodę współbraciom; być do dyspozycji, gdy prosi się ich, by stali się «wartościowymi nauczycielami i wychowawcami innych kapłanów»” (DPŻK 113).

33. Prezbiterzy chorzy winni widzieć w swoich cierpieniach ofiarę, będącą dźwigniem krzyża, przyjętego z paschalną nadzieją i radością. Świadomość uczestniczenia w sposób szczególny w dziele odkupienia pozwala odzyskać wewnętrzny spokój i siłę (por. DPŻK 114).

34. Za formację tej grupy jest odpowiedzialny pełnomocnik Biskupa Płockiego do spraw kapłanów chorych, emerytów i rencistów, którym jest każdorazowy dyrektor Domu Księża Emerytów w Płocku, a także dekanalni ojcowie duchowni.

W realizacji ich zadań wspierają ich delegat Biskupa Płockiego ds. stałej formacji duchowieństwa oraz diecezjalny ojciec duchowny.

35. Księża korzystają – w miarę możliwości – z praktyk formacyjnych w dekanatach i w Domu Księży Emerytów. Dyrektor Domu Księży Emerytów organizuje w Adwencie i Wielkim Poście dzień skupienia dla mieszkających tam prezbiterów.

36. Informacje o zjazdach i konferencjach przekazuje dziekan lub dyrektor Domu Księży Emerytów.

Podstawowe formy

37. Podstawowe formy kształtujące duchowość prezbitera, do wypełnienia których zobowiązany jest każdy ksiądz:

- a. uczestnictwo raz w roku w przynajmniej trzydniowych rekolekcjach zamkniętych (por. KPK, kan. 276 § 2, nr 4).
Zaświadczenie o przeżytych rekolekcjach prezbiterzy przesyłają do Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej. Diecezjalny ojciec duchowny na początku roku przedstawia Biskupowi listę księży, którzy przesłali zaświadczenia;
- b. uczestnictwo w dekanalnych dniach skupienia, które mają się odbywać w poszczególnych dekanatach dwa razy w roku (najlepiej przed Adwentem i Wielkim Postem). Za ich organizację odpowiedzialny jest dziekan i dekanalny ojciec duchowny (zob. *Instrukcja o zadaniach dekanalnego ojca duchownego*);
- c. uczestnictwo w konferencjach dekanalnych;
- d. uczestnictwo w Płockich dniach pastoralnych.

38. Usilnie zachęca się księży do brania udziału w programach szkoleniowo-formacyjnych szkół nowej ewangelizacji.

39. Zachęca się każdego prezbitera do przeżycia comiesięcznego dnia skupienia.

40. Księża rezydenci i kapelani zobowiązani są do kontynuowania formacji permanentnej w dekanatach, w których zamieszkują.

41. Gdy są ku temu poważne racje, każdy ksiądz co siedem lat, w tzw. roku sabatycznym, może ubiegać się o czas wolny, krótszy czy dłuższy, przeznaczony na pogłębienie duchowości lub studium w ośrodkach specjalistycznych, w celu owocniejszej pracy duszpasterskiej. Należy unikać niebezpieczeństwa traktowania tego czasu jako okresu wakacji lub domagania się go jako należnego prawa (por. DPŻK 101). Wniosek w tej sprawie należy skierować do Kurii Diecezjalnej przed końcem marca.

42. Każdy prezbiter ma obowiązek sporządzić testament, w którym pozostawi współbraciom i innym wierzącym świadectwo życia kapłańskiego, a także, w miarę możliwości, dokona dokładnego podziału swojej własności materialnej. Kopię testamentu winien złożyć w Kurii Diecezjalnej.